

NOVA POLICIJSKA OFENZIVA PROTI STAVKUJOČIM TEKSTIL- NIM DELAVCEM V PASSAICU, N. J.

Policijski načelnik v Passaicu je požrl dano besedo in odredil nov teror. Policisti so zopet razbili fotografske aparate reporterjev. Stavkarji so zavrgli arbitražo in predložili svoje zahteve.

Passaic, N. J. — Na 16,000 stavkarjev v tekstilnih tovarnah v Passaicu in bližnjih krajih je bil 18. t. m. izvršen nov policijski napad, ki je končal z običajnimi izgrebi, terorizmom in aretacijami. Policijski načelnik Zober je snedel besedo, katero je dal stavkarjem pred desetimi dnevi, da lahko dnevno korakajo mimo tovarov v masnem piktiranju. Ukazal je policajem, da razbijajo piketne demonstracije. Policisti so navalili na delavce in delavke ter aretirali devet

Rudarji morajo plačati pridige v cerkvah

Gospodar jim odtrga pri mezdi za službo božjo. — Duhoven pa v pridigah priporoča odprto delavnico itd.

Charleston, W. Va. — Kar uganja Cabin Consolidated Coal kompanija, presega že vse meje. Ta družba odtrga vsak mesec mesek denarja od mezde rudarja in ga izroči duhovnu, ki kompaniji zopet pomaga v pridigah. Everet Crowder, katerega črda živi v bornih kočah v dolgem jarku, ki se razteza več milj v ovinkih med zapadnovirginjskimi griči in ob zlobudrajščem potoku, se preživlja z dolarji, ki jih odtrga ta kompanija vsak mesec od rudarjev, in z denarjem, ki mu ga daruje kompanija.

Teoretično ti prinosi rudarjem niso obvezni. Ampak želja kompanije, ki se bojuje za odprto delavnico, je ukaz rudarjem in prav malo jih je, ki ne dovolijo Cabin Creek Consolidated kompaniji odtegniti prisosa za vzdrževanje pridigarja. Kovači in drugi rokodelci in predelavalci plačajo več ko dolar na mesec za cerkev. Saj tako se pričakuje od njih. Rudarjem je na razpolago, da podpirajo Crowderja ali pa pastorja "svetih skakačev", toda Crowderjeva metodistiška ustanova ima prednost.

Bivši unijski delavci, ki so še ostali tukaj po izgubljeni bitki, pripovedujejo, da duhoven obdržava dobre pridige v prilog gospodarja. On priporoča v svojih pridigah odprto delavnico. O njem se poroča, da je rekel, da dober kristjan ne more biti član rudarske organizacije United Mine Workers of America. Ta duhoven smatra to organizacijo za bogokletno in nepostavno.

On se zna pa tudi prikupiti. Nekoč je nekemu rudarju podelil star jopič. Ako bi bil ta rudar mislil, bi jopič vrnil in mu rekel, da naj gre h gospodarju in mu pove, da naj mu toliko primakne na mezdi, da si bo lahko sam kupil jopič, ne pa da mora pobirati miloščino.

Precej rudarjev je vernih ljudin in bi bili sami od sebe v cerkev. Ampak rudarji, ki so bili že član unije, ne marajo biti člani cerkve, ki ima stike z lokalnim Mamonom. To je tudi menda vzrok, da rudarji raje hodijo poslušat evangeliste, kot duhovnika, ki ima zveze z njih gospodarjem.

Italijanski kapitan se je ustrešil. — Florence, Italija, 19. marca. — Kapitan Patricio Rizzotti, ki izhaja iz stare aristokratske italijanske rodovine, se je včeraj ustrešil iz razloga, ker mu lepa Amerikanka, miss Mary Louise Schreiber iz Trentona, N. J., ni hotela vračati njegove ljubezni do nje. Samomor je povzročil tukaj veliko senzacijo.

Volodadov zakon je zločin, pravi senator

Senator Edwards povedal par resničnih besed o prohibiciji.

Cincinnati, O. — Senator Edwards iz New Jerseyja je imel v četrtki v tem mestu ognjevit govor, v katerem je temeljito ožigosal tako prohibicijo kot antisalusko ligo. Suhaški zakon je opisal kot "strahopeten čin zakonodajne, Judežovo izdajstvo, zločin zločinov".

"Ali vam je znano," je vprašal številne poslušalce, "da se oglašajo v uradih trgovskega dela Washingtona — vključivši senat in poslansko zbornico — vsak teden butlegarji, da vzamejo naročila za vse mogoče vrste pišči, od denaturiziranega ali lesnega alkohola in drugih strupenih pišči pa do prvovrstnega šampanca?"

Rabuka v francoski zbornici

Levičarski kartel podprl Brianda, ko so ga besno napadli desničarji. — Francija je na robu bankrota, je izjavil Briand.

Pariz, 19. marca. — Stare strasti in mrznje, ki so besnele med vojno, so včeraj oživele v zbornici. Briandovi novi kabinet se je predstavil poslancem in takoj je bil furiozno napaden od desničarjev, ki so vzeli novega ministra Louisa Malvyja, radikala, za tarčo. Malvy je bil med vojno obdožen izdajstva in tajnih zvez z Nemci, toda dokazali mu niso nikdar nič. Malvy se je med napadi onesvestil. Briand je zbral vse svoje moči in vigozno odgovoril šovinistom. Ko je prišlo glasovanje o zaupnici, je cela levica glasovala za vlado, 361 proti 184.

Briand je izjavil, da je Francija danes na robu finančne katastrofe in državnega bankrota. Zbornica mora v dveh tednih dovoliti dve milijardi frankov novih dohodkov, če hoče odvrniti polom.

NOV BOJ PROTI SVETOVNEMU SODIŠČU ZADIVJAL V SENATU

Opozicija v senatu je dobila novo korajžje, ko se svet lige narodov nekaj obnavlja radi ameriških pridržkov.

Washington, D. C. — Konflikt v senatni zbornici radi pristopa Združenih držav k mednarodnemu sodišču je zabesnel iznova 18. t. m., ko je prišla vest iz Zeneve, da svet lige narodov povabi Združene države na konferenco radi pridržkov, katere je senat dodal prošnji za pristop. Nespravilji senatorji, ki so odločno proti pristopu, so brž mobilizirali vse svoje sile, da prepre-

čijo vsak korak, da bi bil poslan ameriški zastopnik na konferenco v Ženevi. Voditelji opozicije, kot sta Reed in Borah, so v sarkastičnih govorih naslikali impotenco lige narodov, ki je dovolj razvidna iz pravkar doživelega debakla v Ženevi.

Nasprotniki lige in sodišča upajo, da voditelji v Ženevi zavrejo ameriške pridržke, nakar Združene države nikdar ne pristopijo k svetovnemu sodišču.

Krogi administracije v Washingtonu so očitno poparjeni radi zadnjih dogodkov v Ženevi.

Cene življenjskih potrebščin znatno padle. — Washington, 19. marca. — Department za delo poroča, da so februarja meseca cene življenjskih potrebščin v primeri z januarskimi cenami nekoliko padle.

Pri cenah na drobno so najbolj padle cene jaje, pri cenah na debelo pa so najbolj padle cene poljedelskih pridelkov.

Lansko leto so cene življenjskih potrebščin narasle v petdesetih izmed tistih enainpetdesetih mest, katerih podatki so na razpolago departmentu za delo.

MATTEOTTIJEVI MORILCI NAJETO ORODJE

Priče so povedale, da je Filipelli posodil Duminiju avto. Krava Matteottijeva hlače najdene pri Duminiju. — Matteottijeva vdova prezira obravnavo.

Chieta, Italija, 19. marca. — Druge priče, ki so včeraj nastopile v procesu proti peterim morilcem socialističnega poslanca Matteottija, so tudi postavile obtožence v laž.

Aldo Putato, ki je bil eno leto v zaporu, ko je bil na sumu, da je sodeloval pri ugrabljenju Matteottija, je pričal, da mu je eden obtožencev, Poveromo, povedal, da so umorili ugrabljene poslanca. Čim je Putato to izrekel, je Poveromo zatulil, da se priča laže.

Policijski uradnik Cesare Volpini je pričal, da je slišal Duminija, ki je nekoč rekel: "Ako Matteotti ne preneha s svojim gozbadanjem, mu jaz sam odrežem glavo."

Jetniščni uradnik Averardo Mazzoli je pričal, da je Filippo Filipelli, uradnik fašistovskega lista "Corriere Italiano" rekel, da je Duminij umoril Matteottija.

Policijski inšpektor Michele Jantaffi, ki je aretiral Duminija, je pričal, da je našel v Duminijevi prtljaji Matteottijeve krave hlače in tapetiran sedež iz avta, ki je bil namočen s krvjo.

Priče so tudi izpovedale, da je Filipelli posodil Duminiju svoj avto za ugrabljenje Matteottija. Lastnik hotela v Rimu, v katerem so se obtoženci nastanili pod napadnimi izjavi, je pričal, da 10. junija 1924, ko je zmanjkalo Matteottija, ni bilo nobene ga v stanovanju.

Vella Matteotti, vdova umorjenega poslanca, je včeraj pisala predsedniku sodišča, da ne mara iti k obravnavi. Njeno pismo se glasi:

"Vaša ekscelenc! Umor Giacoma Matteottija — moja tragedija, tragedija mojih otrok in tragedija svobodne in civilizirane Italije — mi dopušča verjetnost, da pravica se že enkrat izkaže. To je edina tolažba, ki mi je še ostala, zato sem bila tudi pripravljena nastopiti pred sodiščem. Toda zadnji dogodki, zlasti amnestija za gotove osebe, me ne prepričajo, da je pravi vzrok zločina odstranjen. Kar je še ostalo, je samo senca. Nimam jeze; niti maščevanja proti nikomur. Hočem samo pravico, toda človeštvo mi je danes ne da. Upam, da mi je da potomstvo. Prosim, da mi oprostite, ker se nočem mešati v zadeve sodišča. Ako bi to storila, bi omakevala spomin na mojega soproga, ki je preveč drag. — Vella Matteotti."

Prodirača za omiljenje priseljavanja

Tajnik Davis je predložil predlogo, da se dovoli prednost v kvoti soročnikom tu bivaajočim inozemcem.

Washington. — Tajnik za delo je izročil v četrtki senatu načrt resolucije, ki je namenjena, da združi državljane ali ne-državljane, kateri stalno bivajo v Ameriki, z njih družinami, ki živijo v starem kraju in radi strogih kvotnih določb priseljenski zakon ne morejo priti sem.

Zakon bi bil v veljavi eno leto, začeti s 30. junijem 1927. Po tem zakonu bi vsak tujec nad 21 let star, ki je bil pravilno pripuščten, smel prositi departament za delo, da se podeli njegovi ženi ali možu, mladoletnim otrokom in staršem prednost v okviru kvote. Danes ne uživajo bližnji soročniki nedržavljanov nobene prednosti.

Kdor ni organiziran, ne dobi dela

Tako je v tramvajskih uslužbenih v Adelaide. — Mezda se izravna na podlagi določene mezde.

Adelaide, Avstralija. — Tramvajski uslužbeni in tramvajski družba so napravili pogodbo, po kateri se je določila mezda v primeri z draginjo. Ako draginja postane večja, tedaj se povzraja meza. Ako se življenske potreščine scenijo, se pa meza zniža. Mezda se torej uravnava avtomatično. Advokati za zagovarjanje delavskih zahtev pred razsodiščem so postali nepotrebni. Posledica tega je, da so tramvajski delavci prihranili precej tisočakov, ki so jih morali plačevati advokatom, ki so zastopali njih zahteve. Stavke so seveda s tem odpravljene.

Kompanija odtrga od mezde prispevke za unijo in jih izroči uniji. Vsak uslužbenec mora pripadati k uniji. Če nima unijskega lista, se seveda odslavlja.

Te vrste pogodba je še popolnoma nova prikazen v delavskem gibanju in pričakati bo treba, da se pokaže njena dobra in slaba stran, da se o nji izreče sodba.

Referendum o suši

Dva milijona glasov je že oddanih.

Chicago, Ill. — Splošno glasovanje o prohibiciji, ki ga vodi časopisje v malone vseh večjih mestih Združenih držav, je vedno bolj zanimivo in ne more ostati brez vpliva na oficijelne organe. Do petka jutraj so našli blizu dva milijona glasov, ki so razdeljeni takole:

Proti prohibiciji 156,811
Proti prohibiciji 725,771
Za pivo in vino 885,343
I roti vinu in pivu 130,979

Pomlad pride jutri

Jutri je prvi dan pomladi v koledarju. Da li bo tudi po vremenu — bomo videli.

KAKO DELAVSKA VLADA SKRBI ZA ŽRTVE EKSPLOZIJ V JAMAH

Fakti govore, ne pa sladke obljube. — Preskrbljene so udove in otroci.

Sydney, Avstralija. — New South Wales ima delavsko vlado. Dne 21. januarja t. l. se je pripe-tila v rudniku Redhead v newcastliskem distriktu eksplozija v premogovniku, ki je ubila pet rudarjev in več jih je pa telesno poškodovala. Preden se je dogodila ta nezgoda, so smatrali premogovnik varnim pred vsako eksplozijo.

Kako delavska vlada skrbi za žrtve sedanega industrijskega sistema, povedo dejstva. Vsaka vdova je dobila takoj izplačanih pet sto dolarjev. To ji je dala vlada. Odškodninski zakon ji je pa še priznal \$2,500 odškodnine, pet dolarjev pokojnine na teden in za vsakega otroka po \$2.50 tedenske odškodnine, dokler ne odrastejo.

Ako primerjamo naše odškodninske postavke s to odškodnino, tedaj se le razumemo veliko razliko, ki postoji med našo odškodnino in odškodnino, ki jo prejmejo svoji ponesrečenega delavca v delavski državi.

NAJDBA SREBRA OŽIVELA ZAPUSČENO MESTO.

Beatty, Nev. — To malo mesto, ki se nahaja na robu Doline smrti in je zadnja leta komaj životalilo, je sedaj nenadoma oživel. Našli so namreč skladišča srebra in sedaj zadobiva mestec prav tako obilje, kakor so ga imele stare rudarske naselbine pred desetletji.

Zabavišča so celo noč odprta in polna kvartacev, pivcev in deklet, ki prodajajo svojo ljubezen oziroma, pravilno rečeno, svoje telo.

NEMCIJA NE POJDE V LIGO, PRAVIJO V BERLINU. OPOZICIJA VSTAJA PROTI VSTOPU

Monarhisti in komunisti zahtevajo ostavico vlade. — Razorožitvena konferenca je vsekakor tudi šla po vodi. Posebna komisija, ki "preteše" ligo, se zbira v maju.

Berlin, 19. marca. — Nemčija ne pojde v ligo narodov letošnjo jesen. Tako je splošna sodba v berlinskih uradnih krogih. Opozicija proti ligi na skrajni desnici in skrajni levi. Nemčiji morda izveze situacijo, ki sploh prepreči vstop, četudi bi nemška vlada hotela še enkrat iti na "bersko romanje" v Ženevo.

Nacionalistična skupina v parlamentu je sklenila predložiti nezaupnico napram vladi in zahtevati, da Luther-Stresemannov kabinet takoj poda ostavko radi blamaže in "aramote", katero je naredil Nemčiji v Ženevi. Komunisti so izjavili, da bodo glasovali za nezaupnico.

Splošno mnenje v Berlinu tudi je, da je flaska v Ženevi pokopal razorožitveno konferenco.

Ženeva, 19. marca. — Svet lige narodov je sklenil, da se posebna komisija, ki ima preuстроjiti ligo, snide 10. maja v Ženevi.

Čuden svet

East Bloomington, N. Y. — V tem mestecu je več kandidatov kot volivcev. Dne 18. decembra so bile tukaj volitve mestnih odbornikov. Bilo je pet kandidatov, toda oddani so bili le trije glasovi.

Beatty, Nev. — V tej mali rudarski naselbini, ki je polna prospektorjev za srebrno rudo, je sedem pivnic, ki so odprte noč in dan. Naselbina se nahaja v Združenih državah, toda prohibicija ni kršena. V pivnicah točijo in prodajajo — vodo po \$5 soček. Naselbina je brez studencev in vodovoda.

Velike demonstracije dijakov v Pekingju

Kitajsko dijaštvo protestira proti tujim imperijalizmom, ki ogrožajo neodvisnost Kitajke. Peking, 19. marca. — Dijaška demonstracija proti ostankom vlade in grožnji tujih imperijalizma ali z obsevanjem, ki se včeraj ponovila v ministarsko palačo. Politijske mirovala in zato ni bilo prevelike krvi. Dijaki so tudi protestirali proti umoru njihovega sodomajstih tovarišev pri demonstracijah v sredo.

Avstralski delavci organizirali zavarovalno družbo

Glavnica znaša pol milijona dolarjev. — Delavci se odplačujejo na obroke.

Melbourne, Avstralija. — Tukajšnji strokovno organizirani delavci so ustanovili Industrial Insurance kompanijo. Spoznali so pač, kako velika dobička dela zasebne zavarovalne družbe, ta dobiček pa vporabljajo, da delavce bolj trdo priklapajo v mezdno sužnost. Izdanih je bilo 100,000 delnic po pet dolarjev. Vsak delavec plača takoj šestdeset centov, ko vprša za delnico. Ko jo prejme plača nadaljnjih šestdeset centov, ostalo vstopa po dogovoru in na obroke. Družba se bo pečala s rano zavarovalnino razen s sevarovanjem življenja.

Privatnim interesom ni ta nastop avstralskega delavstva na gospodarskem polju prav nič všeč, ker pokažuje, da avstralsko delavstvo dela za svojo gospodarsko samostojnost in je naskočilo kapitaliste tam, kjer jih najbolj boli. To je pri denarni mošnji.

razpravo prihodnji tork. Zbornica bo zahtevala dimenzij od zunanjega ministra Chamberlaina. Pričakuje se ostro debata.

DELAVSKE NOVICE

Delavske unije so se preblikle. — Izkoriščanje otrok na jugu. — Naval na organiziranje tiskarje. — Hišniki se organizirajo. — Novi poizkusi za popečenje delavstva.

Cleveland, O. — John Frey, urednik delavskega lista "Moulders Journala" je govoril na shodu strokovne organizacije livarskih delavcev. Ob tej priliki je izjavil, da unije ne bodo zmogle in dosegle svojih zahtev, dokler ne bodo tako močne, da lahko kaj takega izvrše. Apeliranje na javno mnenje in na vest podjetnikov so sredstva, ki ne izdajo ničesar. Kadar bodo delavci dobro organizirani v strokovnih organizacijah, takrat bodo dosegli svoje zahteve v delavnicah in v legislaturah.

New Orleans, La. — A. Rohrbacher, superintendent B. B. Shirt Manufacturing kompanije je obtožen kršenja zakona za pravo otrok, ker je zaposlil šestnajst dečkov in deklic pod starostjo, ki so še šoloobvezni. Veliko otrok v New Orleansu, dela v delavnicah na domu. Teh otrok ne dosežejo industrijski nadzorniki.

Tukajšnje Trgovsko društvo si prizadeva uničiti delavske liste in one, ki se tiskajo v organiziranih tiskarnah. Na črno listo je postavilo vse časnike razen petih in dnevnikov, ki so tiskani v neunijskih tiskarnah. Labor Record, oficijelno glasilo državnih centralnih delavske organizacije je bilo tudi postavljeno na črno listo.

New York, N. Y. — Dvanajst javnih posredovalnic za delo, ki so pod nadzorstvom državnega delavskega departamenta, posreduje za službe tudi za učitelje. To delo opravlja za javne šole, učilišča in univerze brezplačno.

St. Louis, Mo. — Hišniki, ki delajo po stanovanjskih hišah, se organizirajo. Nova podružnica je že ustanovljena.

Cleveland, O. — Tiskarski delavci, ki delajo v neunijskih tiskarnah opominjajo svoje dedovalce na obljube, ki so jih dali leta 1921, ko je bila stavka. Takrat so obljubili, da jim bodo vse priznali, kar si priporočijo organizirani tiskarji. Neorganizirani tiskarski delavci delajo štiri ure dalj kot organizirani in prejema-jo tudi nižjo mezo. Vrh tega pa niso deležni bolniške podpore, zavarovanja proti starosti in smrti, ki ga je uvedla Tipografska unija. Slep mora delavec biti, ki se ne mara organizirati in se da omamiti z obljubami podjetnikov.

Cleveland, O. — Podjetniki, ki so za ameriški načrt, kar pomeni toliko, da zagovarjajo odprto delavnico, skušajo zdaj delavce poceniti po polti. Ti podjetniki ne marajo zamorskih delavcev izuriti v ročnih delih, ampak jim potiskajo le lopate v roke, češ, da je zamorec ustvarjen le za opravljanje najbolj težkega dela. Na ta način skušajo med zamorskimi delavci ustvariti mnenje, da tudi belopoltni delavci vobče tako mislijo o njih.

Vancouver, B. C. — Tudi tukajšnja Canadian Wood & Coal kompanija pomaga z oglasi poceniti delavce glede plemenskega vprašanja. Ona oglašuje: "Za delo naj vprašajo samo belopoltni delavci."

Čikaški organizirani učitelji se ne dajo ugnati.

Chicago. (F. P.) — Čikaški šolski svet je nedavno sprejel par resolucij, s katerimi se čikaški učiteljski niti oddale ne strinja, ker so preveč žingostične. Obe čikaški učiteljski uniji, ki pripadata k Ameriški delavski federaciji, zahtevata, da se mladino vzgojuje za mir, ne za vojno. Vgoja in sport sta bolj potrebna in koristna kot pa vojaška vzgoja, ki jo bi gotovi "pa-trijoti" radi upeli v čikaške šole. Mladini se naj pove resni-ko o vzrokih vojne ter o njenih posledicah. Organizirani učitelji zahtevajo nadalje tudi, da se ne dovolijo zakonodajam, da bi s po-stavami omejevale poučevanje resnice.

Zmaga obrežnih pomorcev.

Sydney, Avstralija. — Pomorci, ki so zaposleni na obrežnih ladajah, so izvozevali 44-urno de-lo na teden brez znižanja merde.

Ogromen Jez

Zgradil so jez na kraju, ki je bil izbran pred 150 leti. Tam močnja elektrarna proizvaja 30.000 konjskih sil.

Louisville, Ky. — Največji kamniti jez na svetu in najvišji v Ameriki vzhodno od Skalnatih gorovja stoji na tistem mestu, ki ga je pred akoro poldrugim stoletjem izbral Daniel Boone kot "izborna mesto za mlino". Jez je zgrajen v bližini stoka rek Kentucky in Dix. Dolga leta so delali načrte in celih osemnajst mesecev so neumorno delali, da so zgradili ta ogromni jez, ki je ustvaril enalindeset milj dolgo jezero, pokriva joče 3.000 akrov zemlje.

Elektrarna, postavljena zraven jez, proizvaja lahko 30.000 konjskih sil. Električni tok je napeljan v Indiana, Virginijo in po Kentuckyju.

Jez je dolg 1.030 čevljev, ob vznožju 750 čevljev debel ter visok nad dnem reke 275 čevljev. Na vrhu vodi štirindvajset čevljev široka cesta. Jez se nahaja v ozki dolini med dvema močnimi skalama. Za zgradbo, ki je stala vsega skupaj z električnimi napravami vred, nad \$7.000.000, so porabili 1.800.000 kubičnih čevljev kamna. Z dvema ogromnima razstrelbama so vrghi z vrha sosednjih skal silne mase kamenja v reko. Z močnimi dvigalnimi stroji so kopili kamenje v reko, dokler ni doseglo potrebno višino, nakar so vse skupaj zalili z dva čevlja debelo plastjo cementa. Da jim med delom reka ni nagajala, so zvrtili skozi sosednjo skalo velik rov, skozi katerega so napeljali reko. 17. marca so inženirji tisti odvodni rov zadelali in voda je takoj začela naglo rasti ter bo takrat, ko bo to poročilo približno, že dosegla svojo najvišjo stopnjo ter bo že gnala močnejše turbine, ki bodo proizvajale električno za tri države.

AMERIŠKI ČASTNIK OBESEN V MANILI

Umoril je svojo zaročenko, ker je radi niske plače ni mogel poročiti. Vojnaški oblasti pravijo, da je ta eksekucija prva te vrste v zgodovini ameriške armade.

Manila, 18. marea. — Danes je bil tu obesen poročnik ameriške armade John S. Thompson. On je prvi ameriški častnik, ki je bil kdaj eksekutiran v mirnem času.

Usmrčenje je bilo izvršeno v nekom skladišču na trdnjavi McKinley. Thompson, ki je bil šele 25 let star, je popolnoma hladnokrvno stopil na vrata.

Poročnik Thompson je umoril gospodično Audrey Burleigh, hčerko stotnika sanitetnega oddelka, s katero je bil zaročen. Bil je v mlado devotko strastno zaljubljen, tako da nikakor ni mogel živeti brez nje, poročiti pa je tudi ni mogel radi premajhne plače, ki je sicer zadostna za enega človeka, nikakor pa ne zadostuje za vzdrževanje družine. V svojem obupu je Thompson sklenil končati njeno in svoje življenje.

Truplo eksekutiranega poročnika bodo poslali njegovim staršem v Far Rockaway, N. Y.

BOJ ZA MCCLINTOCKOV MILIJON SE NI KONČAN.

Chicago, Ill. — Billy McClintock, milijonaraka sirota brez staršev, je umrl v sumljivih okoliščinah, in sicer malo pred nameravano poroko z gospodično Isabello Pope. Na njegovega varuha Shepherd, na katerega do-mu je mladi milijonar živel in umrl, je padel sum, da ga je spravil s sveta, da tako dobi nje-gov milijon. McClintock je na-redil oporoko, v kateri zapušta svoje premoženje Shepherdu. Oporoka je spisal Shepherd, ki je bil več let advokat. Ta oporoka bi postala seveda neveljavna, če bi se McClintock poročil. Sum, ki je padel torej na Shepherd, je bil precej upravičen. Vršla se je dolgotrajna sodna obravnava, ki se je končala s tem, da so spo-znali porotniki Shepherdu ne-krivim.

Takoj potem se je vnel boj za milijon. Milijon hoče Shepherd, hoče ga pa tudi skupina pokojni-kovih nečakov skupno z njego-vo zaročenko Isabello. Na nižjih sodiščih so se že vršili prvi spo-

radi, tekem aprila pa pride cela stvar pred državno vrhovno so-dišče. Priziv na višje sodišče proti odloku okrožnega sodišča so vložili te dni McClintockovi nečaki in godna, Pope.

S POLJA VEDE

Nemec je izboljšal radio. Berlin. — Najnovejša iznajdba v Nemčiji je nova cev za ra-dio-aparat, ki porabi le 60 mili-amperev, oziroma eno četrtino ampererine stare normalne cevi. Nova cev ne potrebuje težke električne baterije, ki se lahko nadomesti z navadno električno lučjo. Cev traja 2500 ur.

Važna iznajdba na Dunaju. Dunaj. — Günther Polcich, mladi inženir na dunajski poli-tehnik, je iznašel nov proces proizvodnje električne sile. Pro-cesa morda revolucionira indu-strijo. Polcich trdi, da je v stu-nju proizvajati električni tok na-ravnost iz kemikalij, to je brez dinama. En sam funt njegove kemične spojine ima ravno toliko sile kakor dvanajstfuntna e-lektrična baterija.

V solnčnem sistemu je 100.000 komarov.

Chicago. — Profesor E. B. Frost, ravnatelj Yerkes opazo-valnice na čikaški univerzi, cenil, da vsebuje naš solnčni sistem od 100.000 do 1.000.000 kometov, od katerih pa večine človeško oko nikdar ne vidi.

Prof. Frost poroča, da so le-to videli okoli veliki daljnogled na Yerkes opazovalnici že devet kometov. Enega je zapisal profesor Van Biesbroeck januarja meseca, ko je iskal na nebu ko-met, katerega je prvi zagledal neki Ohlrich, ki se zanima za svezdoslovje.

Tako sta bila kmalu eden za drugim odkrita dva kometa, od katerih se eden imenuje po ome-njenem Ohlrichu Peltierjev ko-met, drugi pa Van Biesbroeckov komet. Oba kometa so fotografirali.

Profesor Frost dvomi, da bi se res ob zadnjem obisku rep Hal-leyjevega kometa obrgnil ob zemljo, in pravi, da ni jako ver-jetno, da bi sploh kedaj zemlja in kak potujoči komet trčila sku-paj.

Zdravnik v New Yorku lahko posluša bolnikovo bitje srca v San Franciscu.

Minneapolis, Minn. — Antho-ny Zeleny, profesor fizike na minnesotaki univerzi, pravi, da je mogoče alikati bitje srca pre-ko kontinenta, in sicer s pomoč-jo novonajdenega "radio ste-thoscopa", s katerim so na ime-novani univerzi že naredili u-spešne poskuse.

IZ PRIMORJA

Zlata poroka. — Dne 8. fe-bruarja sta v Vrhpolju zakon-ska mizararji mojster Matija Lavrenčič (Rabidnikov) in nje-gova žena Antonija obhajala zlato poroko. Jubilarita, dasi sta v visoki starosti, sta še dovolj krepka, da opravljata doma po-ale in Matičetu še obliči dobro poje. (Zlatoporočnica sta star-ša soproge br. Godine, upravi-telja Prosvete.)

V Vrhpolju je ta že četrti žive-či par, ki praznuje petdesetlet-nico zakona. En par pa bo obha-jal zlati jubilej v novembru. — Poročila sta se Ferdinand Škerlj in Rezia Lavrenčič.

Iz Istre. V Pregari imajo ita-lijansko učiteljico, ki prireja ple-sa. Menda ji je dolg čas pa si išče zabavo v tem, da na svoje stroške prireja ples za mlade-niše in mladenke. V šoli nima nobenih uspehov, na plesu pa tu-di ne. V Sočergi pri Buzetu sta bili dve italijanski učiteljici. Eno so sedaj premestili. Malo otrok hodi v italijansko šolo. Deca je brez potrebnega šolskega pouka. Ljudstvo ne zna italijansko, učiteljica pa ne zna domačega jezi-ka. Tako grozi Istri popolno anal-fabetstvo. Iz Obsova je odšla slovenska učiteljica najbrže po krivdi nekaterih domačih ljudi in prišla je Italijanka, ki zna se-veda le italijansko. Prokletstvo nad take Jugoslovence, ki se v današnjih težkih časih izpobab-ljajo in s svojimi kspicami in nagajivostjo naravnost pomaga-jo Italijanom pri zatiranju naše bodočnosti!

NAROČITE SI KNJIGO "AMERIŠKE SLOVENE"

Rud. Lapanja, desinfektor, 27 let; Janko Pfeifer, akademik, 20 let; Fran-ja Prek, žena mizar. pom., 29 let; Mihael Merzlikar, m. uboga, 78 let; Amalija Bajda, rudarje-va žena, 31 let; Franc Krejan, posestnik, 40 let; Ivan Kavčič, hlapec, 26 let; Franja Kurent, žena hran. uslužbenca, 65 let; Jo-sip Kregar, žel. nadsprevednik, 54 let; Marijeta Zupančič, zaseb-nica, 77 let.

Vesti iz Jugoslavije

Ponesrečil pri delu. Rudar A-lajaj Legvart iz Hrastnika si je pri delu v obratu Ojstro tako ne-srečno zlomil desno nogo pod ko-lenom, da so ga morali prepeljati v ljubljansko bolnico.

Po 12 letih prispel iz Rusije. V Varaždin se je vrnil iz Rusije te-sar Milan Rogina, ki je preživljal tamkaj celih 12 let. Vsa ta čas se ni niti enkrat javil niti avo-ji ženi niti komu drugemu. Žena je mislila, da je že davno mrtev in je dobivala od fin. ravateljstva v Varaždinu za njim tudi že po-kojnino. Sedaj pa se je mož ne-nadoma pojavil živ in zdrav. Ne-dvomno za ženo veliko iznenade-nje. Rogina je prišel iz Sibirije in izjavil, da je tamkaj še okoli 10.000 jugoslovanskih državlja-nov. Mnogi so se v Sibiriji že po-polnoma udomačili in se poročili ter se ne mialijo več vrniti v sta-ro domovino.

Napad. Josip Kralj, posestni-kov sin v Malem Tabru, občina Hum ob Sotli, je dne 12. feb. po-vašoval pri sosedu. Ko se je vra-čal po noči domov, ga je nekdo na potu ustrelil v desno ramo. Poškodba je teška. Kralj je bil oddan v celjsko javno bolnico, neznanega storilca pa zasleduje orožništvo.

Neureča. Levo roko si je zlo-mil pri delu 38-letni rudar Ignac Verčnik v Hudijami. — Franc Polajžar, 16-letni posestnikov sin v Kostričnici, pa se je vse-ka s sekiro v levo nogo. Baj-e mu je nekdo poleno spodmaknil. Oba se zdravita v celjski bolnici.

Razpust občinskega sveta v Zagorju. Kakor poročajo, je lani izvoljeni obč. svet v Zagorju, ki si je izbral komunističnega žu-pana, razpuščen. Za gerenta je postavljen G. I. Korbar, ki bo vodil občinske posle s pomočjo posebnega gerentaškega sveta. Gerent ima takoj izvršiti vse priprave za nove volitve.

Smrtina razsodba v Varaždinu. Dne 3. januarja se je gospodar-ski referent Adolf Lampi vračal z dopusta v Maruševce, kjer je služboval pri državnem sekvestru na graščinskem posestvu viteza Pongratza. Ko se je vozil zvečer skozi drevedov pri Čalinecu, sta pridvela pred njega dva nezna-na moža; eden ga je udaril dva-krat s sekiro po glavi. Lampi je v nezavedni padel na tla, kjer ga je drugi udaril še s kolcem par-krat po glavi in ubil. S pomočjo detektivskega psa sta bila napad-aleca kmalu izsledena in dne 12. februarja se je pred sodnim sto-lom v Varaždinu vršila sodna obravnava. Anton Gradšek iz Maruševca je bil obsojen na smrt, njegov maloletni sokrivce Mijko Škarika pa na 15 let težke ječe. Vrok umora je bila okol-nost, da je Lampi odpustil iz službe Gradškovega očeta.

Roke si je poškodoval Martin Obad, 24-letni žagar pri tvrdisi Jaklin v Vitanju, ker je prišel približno cirkularke pri delu. Po-škodba na levi roki je teška. O-bad se leči v javni bolnici v Cel-ju.

Otroka zadavila in v gozdu pokopala. Te dni so našli otroci v gozdu pod Zemljičjevo vilo v Ljutomeru truplo novorojenčka, ki ga je brezsrčna mati bržkne najprej zadavila potem pa pri-nesla v gozd, kjer je truplo za drevesom pokrila z listjem. Tru-pelce je moralo že več dni ležati v gozdu in je že v stanu razkroja. Orožniki so takoj uvedli preiskavo in so baje brezsrčni materi na sledu.

Umrl v Ljubljani. Rud. La-panja, desinfektor, 27 let; Janko Pfeifer, akademik, 20 let; Fran-ja Prek, žena mizar. pom., 29 let; Mihael Merzlikar, m. uboga, 78 let; Amalija Bajda, rudarje-va žena, 31 let; Franc Krejan, posestnik, 40 let; Ivan Kavčič, hlapec, 26 let; Franja Kurent, žena hran. uslužbenca, 65 let; Jo-sip Kregar, žel. nadsprevednik, 54 let; Marijeta Zupančič, zaseb-nica, 77 let.

Ricardo Cortez v novem filmu. Ricardo Cortez ti zna predo-čiti španskega ljubimca kakor noben drug igralec, kar pa ni nič čudnega, kajti sam je vroče španske krvi. Točano nastopa v svojem najnovejšem filmu v Roosevelt gledališču. Film je omo-va na romanu Vincenta Blasco Ibaneza, ter nosi naslov "Hudo-urnik" (Torrent). Greta Garbo ima glavno žensko ulogo.

Slovenska Narodna



Podpora Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904

Inštop. 17. junija 1907 v delovni bilanca

GLAVNI STAN: 2857-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

Izvrševalni odbor:
UPRAVNI ODESEK:
Predsednik Vincent Calkins; podpredsednik Andrew Válich, R. F. D. 7, Box 103, Johnstown, Pa.; gl. tajnik Matthew Turk; tajnik bolniškega oddelka Blas Novak; gl. blaginjak John Vogrich; urednik glasila Jaka Zvertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODESEK:
Martin Železnikar, predsednik, Box 276, Barberton, Ohio; Frances A. Tauchar, 2837 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Kridman, 13111 Be-nington Ave., West Park, Ohio; Mary Udovich, 2623 S. Ridgeway Ave., Chi-cago, Ill.; John Terčelj, Box 22, Strabane, Pa.

BOLNIŠKI ODESEK:
OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2627-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrožič, Box 286, Moon Run, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Gross, Kans., ex Jugosapad, Frank Klun, Box 399, Chisholm, Minn., ex sev. sap. John Golub, Box 144, Rock Springs, Wyo.

Nadzorni odbor:
Paul Berger, predsednik 3553 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.; Richard J. Zvertnik, 2316 S. Millard Ave.; Frank Zajc, 3439 W. 24th St., Chicago, Ill.

Združnični odbor:
Predsednik: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Janko Oves, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.; John Ollp, 4436 So. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

POZOR! — Korespondenca v glavnini odborih, ki deluje v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika na naslov: Pred-sedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVI: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POMILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobče se naslove: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blaginjštev S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošljejo Paul Bergerju, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi priavi na gl. porotni odesek se naj pošiljajo na naslov: Frances A. Tauchar, 2837 So. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglašji, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom Jednota, naj se pošilja na naslov: "PROSVETA", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Zadruga v Združenih državah

Združene države so bile ena iz-med prvih dežel na svetu, ki so aledile vzgledu proslavljenih "Rockdale pioneers", o s e m i n-dvajsetorice tkalcev iz Lanca-shire, ki so l. 1844 ustanovili prvo angleško konsumno zadrugo in so tako na Angleškem začeli zadrugarstvo v obliki, ki se je potem razširila po vsem svetu.

Mednarodna zadruga zveza (In-ternational Co-operative Alli-ance) je bila organizirana l. 1895. Dandanes so v isto vlač-njene zadrugne organizacije več kot tridesetotice dežel, včevši Združene države.

Najstarejše ameriške zadrug-sta bile Protective Union Asso-ciation v Worchester, Mass., in Central Union Association v New Bedford, Mass. Organizirani sta bili l. 1847 oziroma 1848.

Kmalu po l. 1870 je farmarsko društvo Patrons of Husbandry ustanovilo več zadrugnih štacun, od katerih nekatere še danes ob-stojejo. Od onega časa do sve-tovne vojne je zadrugarstvo v Združenih državah razmeroma malo napredovalo. V zadnjih le-tih pa je zanimanje za zadrugar-stvo vsake vrste nanovo oživelo.

Po vojni so se zadrug ustanovi-le povsod in v l. 1919 in 1920 je prišlo do visokega razvoja za-družne organizacije.

Površno rečeno, imamo v tej deželi tri vrste zadrug: kredit-ne zadrug, konsumne zadrug in zadrug producentov, katerih svrha je bodisi proizvajati suro-vine ali prodajati surovine ali iz-gotovljene produkte na zadrugni podlagi.

Osrednja zveza ameriških za-drug (Central Union of the Co-operative Societies of the United States ali skratka Co-operative League) je dne 1. januarja 1924 obstojala iz 328 podružnih za-drug s skupnim članstvom od 95.000. Približno ena desetina vseh ameriških zadrug, ki se pe-čajo s razpečevanjem blaga, je bila včlanjena v isto.

Zadrugarstvo je zlasti napre-dovalo med ameriškiimi farmarji. L. 1925 je skoraj 11.000 farmer-skih zadrug vsake vrste bilo pri-javljenih poljedelskemu depart-mentu. To je skoraj dvakrat to-liko kot deset let poprej. Mor-da tisoč njih pa sploh ni bilo pri-javljenih. V to število so vklju-čene zadrug za skupno poslova-nje, za prodajo poljedelskih pri-delkov, za nakup poljedelskih po-trebin, mlekarske zadrug, si-rarske zadrug, zadrug za kon-serve, za moderne žitnice (grain

elevator), za klavnice, skladišča ali kak drug poljedelski posel. Niso pa vključene farmarska za-družne banke, kreditne in nava-rovalne družbe.

Največje število poljedelskih zadrug se nahaja v Minnesoti, potem v državah Iowa, Wiscon-sin in Illinois.

Delavske banke (labor banks) je zadnja uspešna novost na po-lju zadrugarstva med industri-jalnimi delavci. Tekom l. 1925 skoraj vsak mesec je bila usta-novljena kakšna nova delavska banka. Organizacija delavskih strojevodij (Brotherhood of Lo-comotive Engineers), ki je na-pravila prvi poskus te vrste iz-med vseh delavskih organizacij, danes kontrolira skupno bank in investicijskih družb v 12 dr-žavah. Koncem l. 1925 je obsto-jalo 35 delavskih bank v vseh delih dežele. Skupna glavnica teh delavskih bank je štimala preko \$8.000.000; prebitak (re-servni fond) je znašal \$5.000.000 in skupni aktivni so bili čez \$101.000.000.—F.J.L.

Za naše gospodinjice

Lesene posode na pranje perila. Kadar je gospodinja dokon-čala s pranjem perila, hrani leso-no posodo v kleti. Čebo povzme, tako da je dne od spora-j. Pod robove pa položi opoko ali kamne.

Aspirin ohrani cvetlice svele. Švedski lekarnarji so se pri-tožili, da ljudstvo slabo razbija aspi-rin v slabe namene, ker se ga preveč konsumira. Zadržati leta se je tega drakila izredno veliko po-rabilo. Bili so se, da nekateri lju-dje vživajo aspirin kot opojno sredstvo. Oblasti so na to uvedle preiskavo in dognale, da cvetlični trgovi vporabljajo aspirin v velikih množinah. Ti trgovi so namreč dognali, da aspirin ohrani odrezane cvetlice veliko časa sveže. Celo zvenela cvetlica se o-živi, ako se dene v vodo, v kateri je aspirin.

Odstranjenje blata s temne oblike. Blato s temne oblike je prav lahko odpraviti, ako se krompir prereže na pol in se najim drgne blatni madež. Na to se opere ma-dež s čisto eunfijo, ki je namoče-na v mlečni vodi.

Čiščenje svetlih tkanov. Najprvo se izpostavi s bamei-nom val madeži. Nato se položi trak na belo mlin ali denko, na-ker se na obeh straneh dobro odrgne s čisto eunfijo. Pri tem drg-njenju se je treba poslužiti gobe. Na deski ali mlini mlini ostati to-liko časa, da se madež odloži.

Juvani Aho:

NASELBINA

Oba sta služila v župnišču, on za hlapca, ona za dekle. On je vozil s konjem, ona je gospodinjila. Pri jedi sta se, ko sta sedela vsak za enim koncem mize, včasih malo pošalila, navadno pa prepirala. Duhovniki so menili, da sta si zelo navskrži. Rekli so, da se gledata kakor pes in mačka.

Ker pa sta ponoči ljubimkovala, po dnevi pa kosila in žela, se je vzbudila v njih misel na skupno domovanje. Daleč zunaj v pustinji sta izbrala prostor, kjer bi postavila hišo in sicer ob robu močvirja. Tam je bilo dovolj gozda, ki bi ga iztrebila, in posejala zemljo. Dolg, z jelkami poraščen rastezaj zemlje bi se spremenil v rodovitno njivo, na obeh straneh potoka bi ležal travnik.

Ce bi le bilo mogoče postaviti hišo! Medza je bila majhna, in če bi hotela imeti lastno ognjišče, bi morala biti pri hiši tudi konj in krava. Ta zapreka je zanesla šenitovanje. Leto so ju vedno bolj združevala in upanje na prihodnost je postalo pestrejšje. V prostem času sta izračunala, koliko sta že skupno prihranila in koliko časa morata še služiti, da zbereta potrebni denar. Nikomur se ni sanjalo, kako se je vzbujalo pri hlapcu in dekli hrepenenje po svobodi in goreča želja po neodvisnem življenju. Imela sta dobro in življeno sta v župnišču brez vsakih skrbi, dobivala sta primerno mezdo, hrano in obleko. Njunji arei pa sta koprnili po pustinji.

Vai so jima odsvetovali, ko sta se branila nekega poletja znova prevzeti službo v župnišču. "Tam razsaja mraz in zadovolja se bosta! Družina raste, beračev pa je, Bog pomagaj, dovolj."

Pet let sta računala in pre-

mišljevala in v njunem sklepu ju ni nihče omajal. Župnik ju je moral oklicati in v jeseni sta izstopila iz službe.

Naslednje zimo sta stanovala še v vasi. Viljem je tesaril na svoji hiši, semintja pa delal kot dninar v župnišču. Ana je tkala in pomagala ženam pri ročnih delih.

Svatbo so obhajali šele naslednje leto o binkošti. Stroške je plačala njuna dolgoletna gospoda in župnik je poročil svoja bivaša posla v veliki dvorani župnišča. Ko sta se novoporočenca poslovila in je gledal župnik pri oknu, je zmaljal z glavom ter rekel: "Mlada človeka! Težko bosta izkušala! Gozd se ne trebi z glavico hlapca in dekla."

Župnik je imel prav, četudi so le take glavice izpremenile finske pustije v rodovitno zemljo.

Mi, mladina župnišča, smo spremlili njuno dolgoletno prijateljico na njun novi dom. Ves dan smo korakali po zelenem gozdu, zvečer smo pa plesali v novi izbi. Deske v podu še niso bile pribite, tudi koti so bili še nepravilni. Pred kratkim zaklinjena njiva še ni bila obdelana, na rebri pa je že zelenela rž med trohnelimi parobki.

Mlada žena je zabetila na iztrebljenem polju ogenj in prvičkrat pomolila svojo kravo.

Sedela sva na kamnu, Viljem in jaz, in jo opazovala.

On ni obupal: "Ako ostaneva zdrava in ne pride pozeba..." In kot bi slutil, kaj mislim, je dostavil: "Sicer je močvirje gnezdo pezebe, vendar, če bova pridna, razrineva gozd in dava solnu prostora, potem... Zvečer pritiska mraz, pridi pa prihodnje poletje in videl boš!"

Prihodnje poletje nisem prišel in tudi naslednje ne. Priznati moram, da sem pozabil na oba. Nekoč, ko sem bil doma, sem vprašal, kako jima gre.

"Zadolžiti sta se morala," je odgovoril moj oče. "In Ana ni kaj pri zdravju," je dodala mati.

Potekla so leta. Postal sem dijak. Poleti sem živel na deželi ter hodil s puško in psom na lov. Oblačnega oktoberskega dne sem pohajal po gozdu ter prišel na ozko stezico. Pričelo je deževati.

Pes je tekla naprej. Naenkrat je začel renčati in lajati. Pred seboj zaslišim konjsko peketanje in kmalu zapazim konja na ovinku. Vprežen je bil med dva droga, katerih konca sta se vlekla po poti. Počez na drogih je bila privezana rakev. Zadaž je capljaj Viljem, kakor hlapec za plugom. Precej je imel opraviti, da je obdržal breme v ravnotežju.

Izmučenost se je razodevala z obraza. Bleda lica, motne oči.

Ko je ališal moje ime, me je šele spoznal.

"Kaj pa imaš v rakvi?"

"Ano, mrtvo ženo," je odvrnil. "Mrtva?"

"Da, umrla je."

Ko sem ga še spraševal, mi je povedal: Mrzlica, dolgovi, napor. Podlegla je in umrla. Peljati jo mora do groba, a pot je slaba. Če bo le rakev zdržala do pokopališča! Potegnili so za vajeti, ker je konj sklonil glavo in iskal trave med velim listjem.

"Hi!..."

Hotel je končje utolažiti lakoto; bil je podoben možu, ki ga je bilo samo okostje. Hi!

Viljem se je poslovil od mene, ne da bi trenil z očmi od rakeve. Nadaljeval je svojo vožnjo. Droga sta praskala dve vzporedni brazdi po peščenih tleh.

Odšel sem v nasprotni smeri in do ribnika, kjer so pričeli kopati odtok, a so delo opustili. Steza je vodila do hiše. Za mejo je mukala mršava

krava in na dvorišču je krulil prešič. Vrata so ostala odprta, sredi dvorišča je stala prazna postelja in na plotu je visela posteljina ranjke. Na oknu, čegar šipe so bile temne in umazane, je stala ovenela balzamina v mali košarici iz brezovega lubja.

Možu je vendar uspelo iztrebiti kos gozda. Breze je posekal in jelšev gozd spremenil v njivo. Zadaž pa se je razprostil temen jelkov gozd kakor zid — tu se je delo ustavilo. Veter je čezglaz skozi gozd in povzročal obcvetki moje puške turbne brizgajoče glasove.

Prvi član naselbine je izpolnil svoj cilj: kajti mož tam ne more nadaljevati. Zlomljena je njegova sila. Ogenj v njegovih očeh je gasnil in samozavest na dan poroke ga je zapustila.

Za njim pride najbrž drugi in prevzame mesto. Morda bo imel več sreče. Začetek mu bo lažji, ker divji gozd je že dotaknjen. Našli se v izgrajeni hiši in se je v zemljo, ki jo je drugi oral. Iz naselbine nastane morda veliko, bogato posestvo in kasneje celo vas.

Na one, ki so glavnic — svojo mladeniško moč edino, kar so imeli — najprej zakopali tu v zemljo, ne misli nihče. Bila sta pač le revni hlapci in dekla.

In vendar so z glavnic takih ljudi obdelali finske pustije ter jih spreminjali v rodovitna polja...

Ako bi ostala oba v župnišču, on za kotičaja, ona za kuharico, bi jima potekalo življenje brez skrbi, pustinja pa bi ne bila obdelana.

Kadar rž cvete in zrnje poganja klasje, se spominjamo prvih žrtev naselbine.

Ne moremo postaviti spomenikov na njih grobovih, kajti njih številno pšega tisoče in njih imen ne poznamo.

(In finskega A. S.)

Aristokratska morala. V devetem stoletju so bile tri nemške cesarice obtožene radi zakonolomstva. Bile so to: Judita, žena Ludovika Pobožnega, Rihenta, žena Karla Debelega, in Ota, žena Arnulfa. Tudi Kungunda, žena Henrika II., ga je pošteno lomila. Znanje je plehko življenje hčere Karla Velikega, ki ga omenja celo njegov prijatelj in življenjepisec Einhard. Karlova hčerka Hruofruda je imela z grofom Rorichom nezakonskega sina, druga hčer Berta pa je darovala opatu Angilbertu kar dva sinčka.

Da bi opisali življenje ruške carice Katarine II., bi nam zmanjkalo prostora. "Delovanje" avstrijske Marije Terezije pa je splošno znano. Samo Oto in Karl sta bila bolj zase, Franjo Josip pa je bil tiel!

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Febr. 28-1926) pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavimo. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaša lista plačana in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen valed napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. doplačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago in Ciceru za leto \$6.50, pol leta \$3.25, za člane \$5.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vse leto pa \$8.00. Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO

"PROSVETA"
2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Zalostnim srcem naznanjamo sorodnikom, znancem in prijateljem širom Amerike tužno vest, da je nemila smrt pretrgala nit življenja mojemu soprogu oziroma očetu

ANTON CESARJU

Umrl je dne 11. marca 1926. Rojen je bil 9. maja, 1866 v vasi Gradišče okraj Volovska, Istria. Pokojnik zapušta tukaj mene žalujčo soprogo, dve hčeri in dva sina tu v Ameriki v starem kraju pa tudi enega sina. V Ameriki je bival 19 let in sicer tu v Akron, Mich., je bil skozi 18 let. Bolehal je dlje časa v postelji je bil bolan nad 6 mesecev. Bil je dober oče in soprogo, ter nas vseh ljubil in rad imel. Tem potom se prav iskreno zahvalimo občinstvu, ki so darovali krasne vence in sveže cvetlice njemu na njegovo krsto v zadnji poždraz.

Srečna hvala vsem, ki ste nas tolažili v teh bridkih in žalostnih urah. Posebno hvala družini: mr. Joe Volk in njegovi soprogi oziroma njihovim otrokom, dr. Joe Storm, dr. Joe Znebel in otrokom, dr. Anton Hervatin, mr. Joe Skočaj, mr. G. Volk, mr. A. Dodič in vsem drugim kojih imena niso tiskana. Najlepša hvala vsem, ki ste nam kaj dobrega storili, se vdeležili pogreba in spremlili našega ljubelega očeta k zadnjemu počitku. Tebi dragi soprogo oziroma oče, želimo počivaj mirno in lahka bodi Tebi ameriška gruda. Žalujčo ostali: Franciška Cesar, soproga. Mary Maurich hči, Anton Jr. in Frank sinova, tukaj v Michiganu in Teresija Mihalč hči, v Chicagu, Ill.

NA PRODAJ JE STAVBIŠČE (lota) na 1673 East 36th Street (north side) med Globe in Pearl avenue, Lorain, Ohio. Lot meri 50 čevljev širok in 200 čevljev dolg. Ako katerega rojaka vesel kupiti to, naj meni naznani, ali če kdo ve za katerega kupca naj mi to naznani, bom zelo hvaležen. Anton Petrovič, P. O. Box 373, Carnegie, Pa. (Adv.)

KOT BI DOBILA ZLATO

Pravi tritedenski poskušnja me je prepričala.

Mrs. Mary H. Thomas, Box 145, West Point, Ga., piše:

"Po vživanju vašega čudovitega Bolgarskega zeliščnega čaja tri tedne sem pronašla, da je res kar vi trditel, dober za želodec, jetra, obisti in za izboljšanje krvi, ter je meni veliko pomagal. Naročam še eno škatljo Bolgarskega čaja. Je zelo dober, vasa naša družina ga vliiva; je v resnici kot bi našli zlato."

Bolgarski zeliščni čaj pomaga preneti prehlad hitro. Vzemite gorkega predno ležite spat. Na prodaj v vseh lekarnah po 35c, 75c in \$1.25.

Opomba: Ako želite dobiti moj druzinski zavoj, pošljite \$1.25. Naslovite meni: H. H. Von Schlick, 8 Marvel Building, Pittsburgh, Pa. (Adv.)

DA SKUHATE DOBRO PIVO, PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

Imamo v zalogi slad, krmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Počistite in se prepričajte, da je doma pri nas kuhani vedno le najboljši in najcenejši.

Groceries, hladilničarjem in v prodajalne šoleznine damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacijo na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

Imovina in preostanek \$20,000,000.00

1900 Blue Island Ave., vogal 19. ulice.

CHICAGO, ILL.

VARNNA BANKA ZA VLOŽITEV VAŠIH PRIHRANKOV.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

PRODA SE MODERNO

sežidana 6 sobna hiša, 50 čevljev dolga in 23 čevljev široka, električna, plin, kopal in gorkota v hiši, velika klet, garaža za dve kari. Lota stavišče 30 čevljev široko. Ogledate se osebno pri lastniku: Mr. F. J. Paleček, 4137 W. Cullerton St. (po starem 20th st.), Chicago, Ill. (Adv.)

NA PRODAJ JE

Harmonika, trivredna nemškega izdelka in zelo trpežna. Prodaj po nizki ceni. Kdor želi kupiti naj se oglasi na naslov: 249 Orchard Street, Milwaukee, Wis. (Adv.)

Ali želite znati pravilno pisati v čitat angleško? Naroči si "Slovensko-angelsko slovnico", kar ro je izdala in ima na prodaj Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

POZOR SLOVENC!

Potrebuje zastopnike prodajati importirano blago sledečih državah: Arizona, Colorado, Montana, Washington, Oregon, Idaho, Wyoming, Nevada, California, Nevada, Mexico, California, Nevada, Texas, Oklahoma, Kansas, Nebraska in v Arkansas. Pišite po pojasnila na: Franks Company, 2478 Blue Island Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

Ali želite znati pravilno pisati v čitat angleško? Naroči si "Slovensko-angelsko slovnico", kar ro je izdala in ima na prodaj Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.

Književna matica S. N. P. J.